

Latweefchu Uwifes.

Ur augstas Gewefchanas = Kummiffiones fiamu un nowehlefchanu.

Nr. 29. Zettortdeenâ tannî 19tâ Jubli 1823.

No Kursemmes meestem.

(Gefchpatsmita Isteifchana.)

Muhfu Kursemmes meestu gan newaid nedf daudfu nedf leelu; mehſ gribbam ar to leelaku un ſmuffaku ſahkt, kaſ daſchu no muhfû pil-fateem eekſch ehkahn un kauſchu pulku uswinne, prohti ar

I. Illukſti

27 juhdses un 4 werstes no Jelgawas, un 6 werstes no Daugawas eekſch jauku widdu. Schis meests peederr pee Pilskaſns muifchas, kurras Kungi preekſch kahdeem 200 gaddeem ſcho meestu ſahkufchi uszelt. Tè irr parleekam ſmuffka Kattolu Baſniza un Klosters ar augſtu ſkohlî preekſch Kattolu Mahzitajeem, branga Kunga pils, 12 muhretas bohtes appakſch weenu juntu, labſ tirgus plazzis un pahri par 200 nammeem eekſch 6 eelahm. Tee eedſihwo-taji wiſſuwairak Pohli, maſ Kreewu un Bah-zeefchu, pawiffam winnu irr 740. Schinni meestâ arri Pilskungu= un aprinku=teefas, un 7 tirgi ſchè par gaddu tohp turreti.

2. Jauna un wezza Subbate ſtahw 24 juhdses un 4 werstes no Jelgawas, un irr zaur Subbates eſaru weena no ohtraſ ſchkirtas, par tiltu warr no weena meesta eekſch ohtru tapf. Jauna Subbate ſtahw wairak us kalnu un peederr pee Prohdes muifchas; nammu irr kahdu 60; I Baſniza un I ſkohles-nams. Wezza Subbate ſtahw wairak eekſch leijas, tè I Kattolu Baſniza un 42 nammi; ſchis meests peederr pee Pilskaſns muifchas. Jauna Subbatè irr kahdi 200 eedſihwotaji, wezzajâ Subbatâ gan drihs 300, Kattoli ween. Leifchu rohbeſch irr ne zif tahli no Subbates.

3. Shenberge

arri pee Leifchu rohbeſcheem un 10 juhdses bes I werstes no Jelgawas. Schè irr leels Katto-

lu muhrets Klosters un ſmuffka Baſniza ar diwi tohrneem, nammu tiffkai 17 un eedſihwo-taju 101, no kurreem daudſi Schihdi, kam ſchè arri I Sinagoge. Tas meests ſtahw ſniltai-nâ klaijuna.

4. Dohbele

4 juhdses no Jelgawas. Kirſpehles Baſniza paſcha widdu, nammu bes frohgeem 15, I atraitnu nams, eedſihwotaju 65. Leels zelfch us Bahzjemmi eet zaur ſcho meestu; winna puſs Behrſes uppes ſtahw us kalnu leeli muhri no tahſ brangas un zeetas Dohbeles pils, kaſ preekſch 561 gaddu tappe usmuhreta; daudſ kauſchanas pee ſchihſ pils wezzôs laifôs biju-ſchas, kamehr Sweedru karrôs pagallam tappe ispehſtita.

5. Dohrbe

22 juhdses no Jelgawas us Leepajas leelzeltu. I kirſpehles Baſniza, I nabbagu-nams un 23 nammi, eedſihwotaju 174. Schis meests ſtahw ne zif tahli no ta leela Dohrbes eſara un zittkahrt tè arri ſtipra pils irr bijuſt. Preekſch 559 gaddeem pee Dohrbes warren leela kauſcha-na irr bijuſt, kur Leifchi Bahzeefchus uswin-nejuſchi, pats Ehrmeiſteris un daudſi no winna apbrunnoteem beedreem tè gallu dabjujuſchi.

6. Palange

labſ leels meests ne zif tahli no Pruhſchu roh-beſcheem, peederr taggad pee Kursemmes un irr no Jelgawas 33 juhdses un 4 werſtu; I Kattolu Baſniza un pahri ſimts nammu, no kurreem zitti pee Tamoschnas peederr, un kurrû ſtarpâ taſ ſmuffakais buhs, ko Paſtmeiſtera Kungs taggad usbuhwe. Eedſihwotaju irr 430. Juhra ne zif tahla, un arri 2 ar pree-dehm apauguſchi kalni, ko kuggineeki labbi pa-ſiſt un pehz winneem farwu zeltu ſihme.

• 7. Talsene.

Schis meests stahw 14 juhdses un 4 werstes no Zelgawas, kalnainâ un jaukâ widdû, ne zif tahli no masa esara, un schè irr arri Pils-kunga = un Aprinka = teefas, tapatt kâ eefsch Illufstes. Ittin wezzâs grahmatâs gan lassâ no wezzâs zeetas pils, fo Leischi weenureisi gribbejuschi uswinneht, bet ne warredami tiffai to meestu îslanpijuschi. Kad schi pils irr tap-puffi usmuhreta, fo ne warr ihsti sannaht, bet tatschu irr prohtams, ka jau preefsch 530 gad-deem Talsene meests bija. Paschâ widdû stahw muhreta kirspehles Basniza; nammu kahdi 25, un wehl 4 frohgi. Labba Apteefe, labbas bohtis un arri labbi ammatyeeki Talsene atrohn; eedsihwotaju irr 200. 15 werstes no Talsenes irr tas majais meestsinsch:

• 8. Saffmakke

peederr pee Saffmakkes muischas un stahw ne zif tahli no Ahrlawas esara. Bes weenas muhretas Basnizas, 1 Juhdu Sinagoge un 2 wehju sudmallahm, tiffai 10 nammi. Eedsihwotaju irr 184, kas gandrihs wiifi schihdi ween.

• 9. Sabelle (Zabeln)

12 juhdses un puss festas werstes no Zelgawas, ittin jaukâ widdû pee paschas Abawas, par kurreu ar plohsstu scheitan pahrzell. Wissap-fahrt irr augsti kalni, kurreu weenâ muhreta pils bija; kâ teiz, tad us scheem kalneem us deenas widdus pussi wihna dahrsi wezzôs laikôs bijusch. Meesta irr muhreta kirspehles basniza, 17 nammi un 5 frohgi, eedsihwotaju irr 174.

• 10. Randawa

Kahdu gabbalu no Abawas nohst, augstâ widdû, 10 juhdses un 5 $\frac{1}{2}$ werstes no Zelgawas. Wezzôs laikôs schè arri bija stipra pils ar trim stuhreem, kâ to us wezzahm bildehm reds. Tahs teefas, kas preefsch laika Randawâ bija, nu irr pahrzeltas Talsene. 1 muhreta kirspehles Basniza, 1 Apteefe, 9 frohgi un 31 namms, eedsihwotaju irr 340. Jau paganu laikôs scheitan fahdsche bijusi, fo Randowe sauze.

(Turplissam wairat.)

No Daugawas.

(Trefcha is: schona.)

Trihs juhdses us leiju redsefi Aiskraufli (Aischeraden) atkal ar Basnizu, ecprettim Kursemmes Lubbu meestam (Jaunselgawai). Ir tē atkal tahds mihligs un ar wissadeem jau-kuneem ispuschfohts widdus abbâs Daugmal-lâs, ka to ne spehju aprakstihht, bet tiffai teif-schu: lai gohdigs zellabeedris tē apstahjabs, wissapfahrt labbi apstatahs, tad teefscham tē lihds ar mannim, spehzigâ Radditaja gohdam, tehwa = reisi noskattihhs, eekam tahlaki aisees. Ir Aiskraufle eerandsiju tahdus gabbalus no wezzeem muhreem, kas brunnineeku = laikôs pils bijusch; bet nu prett zittahm jaunahm eh-kahm itt dsilli stahw paschâ leija ne tahl no uhdena un weentuli; it kâ daschdeen kahds deenesta zilweks (faimesbehrns) sawu laiku kahdâ weetâ pahrsihwojis, un nespehjneeks palizzis, atlaists tohp ar schehlastibas maisti, lai leija dsihwo us sawu rohku, woi pagallam zittur aisuhtihht tohp, tē wairs nederredams. Schohs wezzus muhrus wehl reisi rissattijis, un wezzus un jaunus laikus flussi apzereedams, doh-maju tã pee sewis: teefa, nogreests reezens wairs ne peelihp! — Tiffai kahdas werstes pagahjis redseju Daugmallu apdehstihu ar sinukku dahrsu, ka kohi tã apziryti, ka jaukas fallas wellenu-treppes itt flaidri redseht warr, fur augscham Skrihwera = muischâ (Römershoff) stahw, kâ us fallu pamattu, fo patti Deewa rohka eerahdjusi, un zilweki gudri un sinukki eegrohsijusch. Skrihwera = muischas leeli meschi tē naw redsami, bet tahlaki atkah-puschees, irr augligeem laukeem weetu deruschchi abbâs pusses pee muischas, tã ka ir sweschais scho Kungu par maises tehwu flawehs. Tē pawassaru struhgu-laikâ pulks struhgu redsams, kas pee Jaunselgawas apmettahs un kupsche-jahs, un kad kahdâ pohstâ gahjusi un pagrim-musi, tad tē isskattahs kâ turgus. Par scho widdu us leiju braukdams redseju daschahm weetahm gabbalus no skalditeem klinteem un afmineem, kas ar urbscham un schaujamu pulweri ar warru puschu sprahgati kluisch, un us mallas zelti, leelahm gubbahm sakrauti stahw; par slawu augstai semmes Waldischa-

nai, kas to pawehlejusti darriht, kuptscheschana
 nai par paligu, to brauzamu zeltu par Dau-
 gawu dsiltu un skaidru darriidama, lai struhgas
 un plohti ne peedurrahs un pohsta ne eet us
 afmineem, kas wezzos karka-laidos, ka teiz,
 tihschâ prahâ eefsch Daugawas fadsihiti tappu-
 schi. Naug, kahda nelaimes-skohla karsch irr!
 Wehl io werstes us leiju rahdahs Leela-
 Jumprawas-muischa, fur pulks muhru
 ehkas ar Basnizu pa widdu, un sinuks dahrs
 lihds paschu Daugmallu skattitaju ussinaida.
 Zit prettin te arri-lohpu muischa ar laukeem,
 semneekem, ehkahn, frohgeem, ar labbibas
 un sahgu-sudmallu un ar itt leelu meschu,
 peederr schai Jumprawas-muischai us muhsu
 krasu, un pahrzelt ta Widsemni us pahru juh-
 dschim eefsch Kursemmes. Gohdigis lassitais
 te kasin brihnodamees ar mannim ta dohmahs:
 ka tas nahk! woi tad tahds leels uhdens ka
 Daugawa ne peeteef par rohbeschu sismi? Pee-
 teef gan, bet ko buhs darriht; wehl zittas wee-
 tas tapat irr, un ta jau fem gaddem bijs.

Nu nahk Linde jeb Plettenberga-muis-
 scha, us Kursemmes krasu. Par welti to
 gan nosauz Leela-Daugawas-muischa! to
 warr saprast! bet kad rakstijaja mahjas te arri
 peederr, un tam hail, ka to par leelmitti ne
 dsenn, kad sawu Lindi islawetu, tad labbak
 ne ko ne teilschu, jebchu deewsgan sweschu te
 esinu redsejis un dsirdejis, kas newarreja beigt
 scha widda jaukumu isteikt. Es labbak Lew
 rahdischu us muhsu mihschem kaimineem Wid-
 semne, us Leelwahrdi un Rembattu, kas
 itt staltas baggatas muischas. Leelwahrdê
 (Lennewarden) irr leela kirspheles Basniza
 pee paschas muischas; ir te muhri no wezzas
 pils no brummineefu laikeem wehl turrahs un
 stahw, itt ka ta jauna pils, bet kas wehl newaid
 pabeigta, us itt stahwu klinta krauju. Ap-
 paksch pils lohgeem irr jauka leela falla ar wis-
 fadeem fruhmeem apaugta, fur lagsdigallu bes
 galla. Wiss schis widdus irr sauzams par
 dahrsu, ko pats Deews darrijs ar mihschu
 rohku; ir semne te lohiti augliga, ka par leelu
 pussi gar Daugmallu. Ne zik tahli irr Rems-
 batte (Ringmundshoff), atkal tahda branga
 muischa, ko wehl isgahjuscha wassarâ tif stalti

isbuhwejuschi, ka to labpraht par pilli warr
 faukt, ka baltums un farkani jumti itt jauki
 spihd zaur dehsitas birses un dahrsu saltumu;
 itt ka skaidra firds un gudrs prahts ar swehtu
 zerribu labpraht puschkojahs un stiprinajahs.
 Ir Rembattei peederr leela jauka falla; us ab-
 bahm dasch plohts un dascha struhga usmet-
 tahs.

(Turplikam ta beidsama isteitschana.)

Neredfiga Indrika dsee ma.

(Jau preefch Jahneem fadohmata.)

Gan tahs dabbas jaukums
 Sirdi preezina,
 Tomehr wehl dasch truhkums
 To noffumdina.
 Dasch zaur gruhtahn behdahm,
 Eefsch tahm preeka pehdahn
 Eet bes zerribas,
 Pils no bailibas.

Jebchu sell gan jauki
 Sahl un pulkites;
 Tatschu daschi lauki,
 Kas dohd maifites,
 Lohiti wahji rahdahs!
 Bailles prahâ stahdahs —
 Ka jo prohjam muhs
 Truhkums gan pahrguhs.

To ta ruddens sehja
 Daschâ weeta gan
 Knappi atselt spehja,
 Ka ar noffumschan'
 Daschi us to rauga,
 Ka us slimma drauga,
 Kas mas zerribu
 Dohd us preezibu.

Wassarajas lauki
 Irr zaur wahjibu,
 Ne apkohpti jauki,
 Mas dohd preezibu,
 Wissur fur ween greeeschahs,
 Bailles wirsu speeschahs,
 Mas fur atrast warr
 To, kas preeku darr.

Ir tahs Jahna deenas,
 Kas gan drihs jau klah,
 Behdu pilsas rohnahs,
 Dasch ar flumju prah'
 Nopuhshahs un waida,
 Un to laiku gaida —
 Fur tam prassihits kuh
 Kas ustizzehts buhs.

Tam gan flitti krahjabs,
 Ras irr aisnehmis,
 Kad tam dusmas krahjabs,
 Ras tam aisdewis,
 Ir tam behdas rohdabs,
 Kurram ne isdohdabs
 Nemt, fur peeklahjabs —
 Wissi behdajabs.

Raut jel wissi buhtu
 Lihds pazeetigi!
 Un ne dsirdehts kluhtu
 Ne kas breefmigi.
 Tu gan darrist warri —
 Mihlais Tehws jel darri! —
 Meer' un mihlibu
 Mums, par preezibu.

Schi jauka dseefma teem Uwischu apgahda-
 tajeem ar weenu mihligu grahmatu no Ehdole
 tappe atsuhtita, un tappe waizahs, woi pa-
 tihkams buhtu, wehl zittas jaunab dseefminas
 no ta pascha dseedataja Uwisches usnemt? Ta
 gohdinajama neredfiga Indrikka sinuffas dseef-
 mas allaschim ar preeku un pateizibu taps us-
 nemtas, jo tahs ka jaukas pukkites schihs Lat-
 weeschu Uwisches ispuschko. —

Teefas fluddinaschanas.

Us pawehleschanu tahs Keiseristkas
 Gohdibas, ta Patwaldineeka wissas Kreewu
 Walts u. t. j. pr., ta Nihzes pagasta-teefa
 pehz tahm teefas grahmatahm, kas sarakstitas
 irr tanni 10ta April schi gadda, darra sinna-
 mu scho

Spreedumu.

Kad ta laulata seewa, ta pehrna ruddeni no-
 suhtita landsmanna Johrge Müller, wahrda
 Ilse, mirrusa irr, un wianai ar lohpeem un
 zittahm leetahm lihds 172 Rubbuleem sudraba
 naudas, manta atlikkufi irr, un ka to ne sinna
 appasch kurra Polka schis Johrge Müller no-
 dohts tappis irr, tad tohp winsch pehz ta
 124. S. tahs Wisbangstati apstiprinatas Kursen-
 mes semneeku likkumu grahmatas zaur scho tee-
 fas saufschanu aizinahs, gadda un deenas

starpâ preefsch schi pagasta teefas atrastees,
 prohti lihds to 30tu Juhni 1824; un jo ne
 nahktu winsch preefschâ schi noliktâ saufscha-
 nas laika, tad schim Johrge Mülleram ja sa-
 gaida irr, ka wissa ta atlikta manta, teem jo
 tuwakeem mantneekem taps atdohta. To buhs
 wehrâ nemt! Nihzes pagasta-teefa, tanni
 26ta Juhni 1823. (3)

Pankohf Mikkelis, pagasta-wezzakais.
 W. Rothe, pagasta-teefas skrihweris.

Us pawehleschanu tahs Keiseristkas
 Gohdibas, ta Patwaldineeka wissu Kreewu
 u. t. j. pr., tohp no Willgahles pagasta-teefas
 wissi parradudeweji no scheem, kurri paschi
 sawas mahjas labprahctigi nodewusch, fainneeki
 Disch-Tepfcha Pehters, Mas-Tepfcha Zeh-
 kobs un Dullu Ans, par kurru mantahm zaur
 schihs teefas spreedumu konkurse likta, aizinati,
 pee saudeschanas sawas teefas lihds to 20to
 August schinni gadda, kas par to weenigu is-
 flehgschanas terminu nolikt, sawas taifnas
 meleschanas scheitan peeteikt un skaidri parah-
 diht, tad sagaidiht, to teefa spreedihs. Will-
 gahles pagasta-teefa, tanni 20ta Juhni
 1823. (1)

(C. W.) Antin Uhdam, pagasta-wezzakais.
 (Dr. I.) G. C. Jakobson, teefas skrihweris.

Zitta fluddinaschana.

Tanni 29ta Juhni pawakkara mannim
 Kandawê, no Todleben kunga durwim, dun-
 kana (schwarzbraun) kehwe, 5 gaddu wezza,
 bes zittahm simehm, ka tikkai baltums rikfu
 weeta, zaur pawaddu nogreeschanu tappe no-
 sagta; schi kehwe bij smagga, un kummels
 eeksch 3 neddelahm bij jagaida. Saglis to no-
 sagger ar fedleem un jaktis eemaukteem ar miffinu
 sprahdschehm un lauschneem. Kas mannim scho
 kehwi atskappe jeb peetikdamu sinnu par to
 dohd, tas dabuhhs 8 sudr. Rubb. patezibas
 naudas. Adsirres muischâ, tanni 1ma Juhli
 1823. (2)

F. Schymkewis, muischas-kungs.

Ist zu drucken erlaubt.

Im Namen der Civiloberverwaltung der Ostseeprovinzen: J. D. Braunschweig, Censor,
 No. 319.